

בעניני בישול שהייה חזרה והטמנה הנוגע לדף היומי - שיעור 934

- I. בענין ההאט פלייט החדשות** שיש אומרים שיכול להתבשל שם אז אינו מותר ליתן שם באופן שנקרא שהייה לכתחלה וכן כתב האג"מ (ד - ט"ד - ל"ה) דדוקא אם א"א להתבשל שם אז מותר להעמיד קדירה חמה וגם אם אין שם אלא מדה אחת להחום ואם יש שתי מדות אסור אמנם עיין בשש"כ (ב - כ"ח וזכרתי ע"ה) דאם אין רגילים לבשל עליה וגם אי אפשר להגדיל את מידת החום שלה מותר להחזיר עליה את הכלי והוא שימלא אחרי שאר התנאים של חזרה אבל אין ליתן עליה לכתחלה בשבת קדירה שיש בה תבשיל ואפילו הוא מבושל כל צרכו ואפילו אם כוונתו רק להפיג צינתו ועיין עוד במילואים (ה - ט"ה) שכתב דאף שיתכן שמותר לכתחלה כשהתבשיל עדיין חם מ"מ טוב להחמיר אבל אם התבשיל בא מהמקרר יש לאסור לדברי הכל
- II. התנורים שיש בהם מגרה** שמיוחד לחמם בו מאכלים (heating drawer) שכבר נתבשלו והוא דבר יבש ואין בו כח להתבשל מ"מ אם יש שם שתי מדות להגדיל האש אסור ודינו כההאט פלייט הנ"ל ועוד שמעתי דרב אלישיב אסר בנ"ד משום הטמנה דהטמנה ברובו שמה הטמנה ודלא כהאג"מ (ד - ט"ד - ז) דאם משהו מן הקדרה אינה מכוסה לא נחשב טמון
- III. חזרת לקראק פאט הגבוהים** אין להתיר עיין בשו"ע (רנ"ג - ז) דעל גבו מותר אבל תוכו אסור ואפילו אם יש שם בלעך וכ"כ האג"מ (ד - ט"ד - כ"ז) דדוקא לתוך קופסא של ד' דפנות בתוך תנור שלנו מועיל לחזרה ודלא כהגאון רב אהרן Kotler ויש רוצים להתיר משום דאין שולי הקדירה מונחת ממש על שולי הכירה החשמלית (מג"א רנ"ג - כ"ז) וע"ע במ"ב (כ"ז ופ"ה) מ"מ שאני הקראק פאט שעשוי באופן שלא ליגע בקרקעות הכלי משא"כ בהתנור להיש מתירים ועיין בשער הציון (רנ"ג - כ"ז) דאם הוא פחות מג' הוי כקרקעית ונחשב תוכו ואסור (צ"ש סיושלמי)
- IV. מי שהעמיד דוד חמום מים חשמלי שא"א להגביר חומו קודם השקיעה** במים קרים - עיין באג"מ (ד - ט"ד - כ"ג) דמסתבר שיש לאסור אם לא יכול להיות רותחין קודם השקיעה שע"י הוצאת חלק מהמים יקרב את בישול השאר וצ"ע אם אסור בהנאה שהשאלה היתה רק על העמדת הדוד חמום מים אם צריך בלעך לשהייה בשבת (ע"כ כ"ז) ועיין עוד בחזו"א (ל"ו - ג) דאם הוא דוד גדולה מאד שלא יתבשלו עד הבוקר (כ"ז) אפשר להקל מדין קדירה חייטא (צ"ח י"ח: ורנ"ג - ה) ועוד סניף להתיר (כ"ז) דכל שהוא לצורך מחר שרי ועוד סניף (ג) דכל שאין היורה מגולה להאש מקרי סמיכה דשרי בכירה אבל טעם הראשון עיקר ועיין עוד בקצות השלחן (ט"ה - ה"ה) דכל דבר שטבעו להתבשל מהר אף שהכמות מרובה ולוקח הרבה זמן עד הבישול אסור
- V. לומר לנכרי להגביר מעלית הגעז דרך רמיזה** עיין באג"מ (ה"ט"ע ד - ס"ג - ג) דאם נכרי מוסיף אור בחדרו אפילו דרך רמיזה וכ"ש בלא רמיזה אין איסור בדבר והוא הדין בנ"ד אם התבשיל בהקראק פאט שעל האש מבושל כל צרכו יש מקום להתיר דרך רמיזה
- VI. להחזיר התקע מהקראק פאט בליל שבת** אפילו ע"י נכרי אין להתיר כמו שכתב הרמ"א (רע"ו - ז) דאפילו במקום מצוה שאין צורך גדול וכ"כ הרמ"א לענין חזרה ע"י נכרי (רנ"ג - ה) אמנם בבין השמשות מותר
- VII. מותר להוסיף מים למאיד (vaporizer) שבו משתמשים במים קרים (כשם רב משה)** אבל המאיד שמשתמשים בו במים חמים אסור משום בישול דאורייתא
- VIII. אינסטענט קאפע וכן קוקו** הוא כתבלין שבכלי שני דאינם מתבשלין ומותר ליתן לכתחלה (ש"ח - ט ומ"ב ס"ה) ובעלי הטיי אפשר דלא נחשב בכלל תבלין דהם לא ניתנו לטעמא אלא למראה אמנם האג"מ (ד - ט"ד - י"ח) כתב "דאני מחמיר לעצמי בין בקפה נמס ובין בצוקער ליתן בכלי שלישי אבל לדינא אין להחמיר אבל עלי הטיי מותר דוקא בכלי שלישי" ויש מחמירין גם בשלישי
- IX. תנור שיש בו טערמוסטאט** מותר לפתוח דלת התנור בשבת כשהאש אינה דולקת ודוקא אם אינו פסיק רישא שידליק דכיון שאפשר לפתוח דלת התנור והאש לא ידליק הוי דבר שאינו מתכוין (אג"מ ד - ט"ד - כ"ח) וזה כהט"ז (ש"ט"ז - ג) ולא כהרע"א (צ"ל ש"ט"ז - ג ד"ה ולכן) וה"ה המקרר מותר מטעם זה
- X. בענין הגסת מים על האש** עיין באבני נזר (כ"ט) בשם הגאון מקוטנא וכ"כ

באג"מ (ד - ט"ד - י"ד) דבמים לכד אין בו משום מגיס ואפילו היא על האש ובודאי יש לסמוך להתיר בחמין שמצטמק ורע להן כיון דלהרב המגיד אפילו בתבשיל מותר ליקח מתוכו וע"ע בקצות השלחן (קכ"ד - חות י) שכתב לאיסורה וקדירה כבידה מותר להוציא משם בכף אם היא על האש (חזו"א ל"ז - י"ז) ודלא כהאג"מ (ד - ט"ד - ט)

XI. לענין לשפוך מים מן הדוד לתוך כוס וליתנם לקדירה העומדת ע"ג האש עיין במג"א (רנ"ג - סק"ה) שפסק דפינה ממיחם למיחם אסור (שנת ל"ח): ורק השער הציון (סקמ"ז) מכריע להתיר וכ"כ הגרש"ז אויערבך דלא חשיב העירוי לכוס כהניח ע"ג קרקע וכן פסק רב אלישיב ולכאורה לפי טעם התוספות (סג) שכל החשש ממיחם למיחם זה מצד שהדפנות מקררות בנ"ד כששופך לתוך החמין אין זה חשש אך להר"ן שהטעם שפינה ממיחם למיחם אסור הוא משום דמחזי כמבשל אין להתיר בנ"ד והרא"ש והטור והמג"א והשו"ע הרב (רנ"ג - י"ד) פסקו לחומרא וכ"כ האג"מ (ז - ס"ט) וכ"כ הבה"ל (ש"ח - ד ד"ה חס נטען) דאם הורק לכלי שני אף אם היה עדיין יד סולדת בו יש לומר דדינו כמו נצטנן וע"ע בשש"כ (חלק ג - ח הערה מ"ד) שכתב דאם לא נצטנן לגמרי ודעתו להחזיר מותר

XII. האט או styrofoam קאפ אי דינה ככ"ר או ככלי שני עיין בתוספות (שנת מ: ד"ה ושטע) דכלי ראשון היינו שעומד על האש ועוד יש אומרים דעירוי שנפסק הקילוח דינה ככלי שני וי"א אפילו שלא נפסק ואין להקשות מהש"ך (י"ד ק"ה - ח) דדבר גוש יש לו דין כלי ראשון אף כשמונחת בכלי שני דיש לחלק דשאני דבר גוש שחזמו סגור בתוכו ואינו מתקררת מעצמה במהרה כל כך וחויץ מזה באמת רובו חולקים על הש"ך ועוד הטרמוס דינו ככלי שני לענין הטמנה (אג"מ ח - ט"ה וחזו"א ל"ז - ל"ז) וה"ה לענין בישול ועיין בשערים מצויינים בהלכה (פ - י"ג) ודלא כהלבושי מרדכי (ז - ט"ה) שפסק לאיסור והמחלוקת תלוי במה הגדר של כלי שני אם הוא שאין על האש או גדרו משום שדפנותיה מקררות והרמב"ם (ד - ט) ורש"י (שנת נ"ח) חלקו בזה דלהרמב"ם כלי שני נקרא שאינו על האש ולרש"י דפנותיה מקררות

XIII. מותר ליתן לתוך מים חמים (טע) קוביות קרח על מנת לקרר את המים בהן דמים בכלי שני מותר (שש"כ ח - ט"ד) אמנם אסור לערות מכלי ראשון על הקרח ולהניח את הקרח בכוס ריקה על מנת לשתות מימיו אסור משום נולד ושלל על מנת להשתמש בהמים מותר

XIV. לקח קדירה מהגאז בטעות ולא היה בדעתו להחזירה והניחה על השלחן עיין ברמ"א (רנ"ג - ז) דאינו אסור רק כשנטלו מן הכירה מבעוד יום ולא החזירו עד שחשכה אבל אם לקחו משם משחשכה אפילו הניחו ע"ג קרקע מותר וטוב להחמיר ואם לקחו בטעות אפשר דאין צריך להחמיר וכ"ש אם אין לו חמים אחרים וכ"כ החזו"א (ל"ז - י"ז) ושבת הקהתי (ג - ק"ג) וע"ע בבאר משה (ו - ק"ג)

XV. מותר להעמיד על האש שמכסה בבלעך צלחת הפוכה של אלומענין כדי להתיר שהייה לכתחלה (שש"כ ח - ק"ג צמילוחיס)

XVI. נפל הבלעך מותר לשהות ולהחזיר בלא בלעך כדין קטמה והובערה (שש"כ ח - הערה מ"ו צמילוחיס) אמנם הוא ראה באג"מ (ד - ט"ד - ל) דאסור בנפל הבלעך דשאני קטמה והובערה ונתלבתה דיש עדיין קצת היכר

XVII. לענין אכילת טשולענט בליל שבת מהקראק פאט לפי שיטת המהרי"ל שהובא במ"ב (רנ"ג - פ"ח) דהמעזיבה אינו חשיב כבלעך וצריך דף להכירה אין להתיר חזרה ועוד דאפילו בלעך אינו מועיל דדוקא על גבה מותר אבל בתוך התנור אסור (רנ"ג - ז) ועיין באג"מ (ד - ט"ד - כ"ז) שצריך קופסא של ד' דפנות בתוך התנור ועיין בבה"ל (רנ"ג - ז ד"ה ונהגו) דצריך להחמיר כדעת הרבנן דחנניא דאם מצטמק ויפה לו במבושל כל צרכו אסור בלא בלעך וע"ע במ"ב (רנ"ט צסופו כללי דמילתא)

XVIII. טח בטיט בעניני שהייה עיין ברמ"א (רנ"ד - ה) דבתנור שטח בטיט או שאינו אופה לצורך שבת רק למו"ש לא גזרינן שמא יחתה וה"ה כשסתם התנור בסרט שקורין tape (הלכות שבת דף 337) וכתב החזו"א (ל"ז - ז) דאם סגר הכפתורים דינו כמו טוח בטיט וע"ע באג"מ (ד - ט"ד חות כ"ה ול"ד) דמשמע משם דאין מועיל tape או מנעול על הכפתור

XIX. מי שהעמיד קדירה של בשר עוף שלא הגיעה למאכל בן דרוסאי עיין בשיעור 598 (I)

צפס ל'סלוי נ'שמות אבי אורי ר' אליעזר ליפא בר יעקב ארזבי ע"ה אלא אורח האשה רחל בר' לרשן חנוך הענין הכפן ע"ה
Previous shiurim are available at: www.SeeTorah.com ול'סלוי נ'שמות אורי היקר ר' איסר ז'אב בר' אליעזר ליפא ע"ה